

RETTELSESBLAD

Erstatter forslaget til Inatsisartutlov af 12. august 2016

(Med rettelsesbladet foretages enkelte rettelser i den grønlandske version og en ændring af den grønlandske titel på lovforslaget. Lovforslagets § 1, stk. 3, ændres med henblik på at fastslå, at en obligatorisk pensionsordning endvidere kan oprettes i visse pengeinstitutter. Afslutningsvis er der foretaget rettelser til lovforslagets § 4, som nu indeholder korrekte henvisninger til gældende lovgivning)

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger**1. Indledning**

Det er en central politisk opgave for Naalakkersuisut, at samfundet skal sikre landets ældre borgere rimelige levevilkår.

Første del af denne opgave består i at sørge for, at alle ældre har et godt økonomisk fundament under deres pensionisttilværelse og ikke er fattige. Denne del af opgaven varetages via alderspensionsordningen, som sikrer de ældre en grundlæggende økonomisk tryghed.

Anden del af opgaven består i at føre en langsigtet og økonomiske holdbar politik. En sund offentlig økonomi er bl.a. en forudsætning for, at der også på længere sigt er råd til en god alderspensionsordning.

Grønlands Statistiks befolkningsfremskrivninger viser en stor stigning i antallet af ældre henover de kommende år. Dette vil give anledning til stigende udgifter på ældreområdet til bl.a. alderspension, anlæg og drift af alderdomshjem o.l. Omkostningerne til ældreområdet vil med andre ord få stadig større betydning for, hvordan den samlede offentlige økonomi udvikler sig.

Dette lovforslag har til formål både at understøtte en holdbar offentlig økonomi også på længere sigt og samtidig at forbedre fremtidens pensionisters levestandard. Forslaget bygger således videre på de ændringer og principper som lå til grund for ændring af alderspensionsordningen, EM 2015/160, herunder at det skal være attraktivt at spare op, og vedtagelsen om at beskatte indbetalinger til udenlandske pensionsordninger, FM 2016/21.

Verdensbanken anbefalede i en rapport fra 1994 (World Bank, 1994 "Averting the Old Age Crisis; policies to protect the old and promote growth", Oxford Univ. Press.), at pensionssystemerne bygges op omkring tre søjler:

- Søjle I: Et offentligt pensionssystem omfattende alle. Typisk et pensionssystem finansieret via arbejdsmarkedsbidrag eller generel beskatning efter et her-og-nu princip.
- Søjle II: Obligatorisk, men privat organiserede pensionsordninger typisk i form af arbejdsmarkedspensioner organiseret for en gruppe af ansatte i en virksomhed.
- Søjle III: Frivillig pensionsopsparing.

Verdensbanken anbefalede, at alle tre søjler skulle spille en rolle grundet deres forskellige fordele og ulemper. Søjle I har sin berettigelse i kraft af muligheder for omfordeling og sikring af en pension for alle, dvs. undgå fattige ældre, søjle II sikrer en pensionsdækning i forhold til ens arbejdsindkomst, mens søjle III giver mulighed for at tage individuelle hensyn.

Et pensionssystem bestående af tre søjler vil være mere robust overfor større negative udviklinger i landets økonomi end et pensionssystem som næsten udelukkende baserer sig på det offentlige.

Enkelte faggrupper har gennem flere år haft velfungerende arbejdsmarkedspensionsordninger (søjle 2). Det gælder bl.a. på akademikerområdet. Tilsvarende har tjenestemænd en velfungerede pensionsordning tilknyttet ansættelsesforholdet. For store faggrupper er arbejdsmarkedspensionsordninger dog fortsat kun under opbygning, mens andre faggrupper fortsat står helt uden for.

For mange af nutidens pensionister har arbejdsmarkedspensioner ikke nogen væsentlig økonomisk betydning. I takt med opbygningen af arbejdsmarkedspensionerne vil dette ændre sig, både fordi der er sparet op i et større antal år, og fordi opsparingen har udgjort en stigende andel af indkomsten.

Frivillig pensionsopsparing (søjle 3) har i dag en meget begrænset udbredelse og har i praksis ingen nævneværdig økonomisk betydning.

Det at blive ældre er en del af livet, og kan forudses og planlægges. På den måde adskiller pensionering sig fra mange andre sociale hændelser. Det vil i praksis sige, at man som borger kan sikre sig sin levestandard som pensionist ved forudgående pensionsopsparing.

Pensionsopsparinger er for den enkelte udtryk for, at vedkommende udskyder sit forbrug til et senere tidspunkt i sin tilværelse. I stedet for at forbruge hele indkomsten i den erhvervsaktive alder, bliver en del af indkomsten først omsat til forbrug, når borgeren går på pension. Set over et livsforløb bliver indkomsten således fordelt mere jævnt for den enkelte. En sådan fordeling hen over hele livet er i god overensstemmelse med principperne om selvforsørgelse og personligt ansvar.

Alt andet lige vil pensionsopsparinger reducere de økonomiske aktiviteter på opsparingstidspunktet. Til gengæld vil pensionsudbetalinger øge de økonomiske aktiviteter på udbetalingstidspunktet.

For borgerne betyder pensionsopsparinger, at de får et større beløb til rådighed i deres pensionisttilværelse end de ellers ville have, hvis de kun modtager den offentlige alderspension. Pensionsopsparinger kan på den måde forhindre, at indkomstnedgangen for den enkelte ved afslutningen af arbejdslivet bliver for voldsom. Det bedste vil være, at nybagte pensionister ikke oplever væsentlige forringelser af deres levestandard, når de går på pension. For langt de fleste er dette mål ikke realistisk i dag. Det skyldes dels, at nogle faggrupper og mange selvstændigt erhvervsdrivende står uden egentlig pensionsopsparing, dels at arbejdsmarkedspensionsordningerne for de fleste er relativt nye og bidragsprocenterne relativt beskedne, hvorfor der vil gå en lang årrække, inden en stor andel af befolkningen gennem et helt arbejdsliv har haft en væsentlig pensionsopsparing.

Da alle bliver ældre, er det en grundlæggende interesse for et velfærdssamfund at sikre, at alle får sparet op til en rimelig pension. For at sikre, at alle foretager en pensionsopsparing lægges der op til, at det skal være obligatorisk for alle, som ikke er på offentlig forsørgelse, at spare op i en pensionsordning. Kravet til pensionsopsparing kan imødekommes enten gennem dækning via arbejdsmarkedspension eller gennem privat tegnet pensionsordning. I tilfælde hvor en borger ikke er dækket via en arbejdsmarkedspension eller en privat tegnet pensionsordning, vil der skulle etableres en opsparingsordning for vedkommende.

2. Hovedpunkter i forslaget

Lovforslaget bygger på flere områder på de principper og administrative systemer, som har udviklet sig vedrørende indkomstskat. Dette skyldes hensynet til at sikre en så enkel og sikker administration af de nye regler som muligt.

Det foreslås, at det bliver obligatorisk for alle, som er fyldt 18 år og er fuldt skattepligtige til Grønland, at indbetale til en pensionsordning.

Med henblik på at opfylde formålet om at understøtte en holdbar offentlig økonomi også på længere sigt og forbedre fremtidens pensionisters levestandard, foreslås det reguleret, hvor stor en andel af indkomsten, der mindst skal indbetales til en pensionsordning. I 2018 skal indbetalingen som minimum udgøre 4 procent, hvis opsparingsgrundlaget udgør 150.000 kr. eller mere, mens mindstesatsen fra og med 2024 ikke må være mindre end 10 procent. Pensionsindbetalingerne beregnes som en andel af den pågældende borgers samlede A- og B-indkomst tillagt arbejdsgivers indbetalinger til en ansats pensionsordning. Ved indtægt fra selvstændig erhvervsvirksomhed gælder det dog, at i 2018 skal indbetalingerne mindst udgøre 2 procent af det skattepligtige

overskud ved selvstændig erhvervsvirksomhed, hvis overskuddet udgør 150.000 kr. eller mere.. Denne mindstesats hæves med 1 procent om året i perioden 2019-2022 så den mindst udgør 6 procent i 2022.

Lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende med indtægter på mellem 100.001 og 150.000 kr. vil også skulle indbetale til deres pensionsopsparinger, men dog ikke på helt samme niveau, som borgere med en indtægt over 150.000 kr. Der lægges derfor op til, at borgere med en indkomst mellem 100.001 kr. og 150.000 kr. kun skal indbetale en andel af den til enhver tid gældende mindstesats. Andelen udgør 0 procent af mindstesatsen for borgere med en indkomst på 100.000 kr. stigende til 100 procent af mindstesatsen for borgere med en indkomst på 150.000 kr. I 2018 vil en lønmodtager med en indkomst på 140.000 kr. mindst skulle indbetale 4.536 kr. ($4\% * (140.000 - 100.000) / (150.000 - 100.000)$) før skat.

Tjenestemænd omfattes af en tjenestemandspensionsordning. Tjenestemandspensionsordningen vil med tiden indtage en stadig mindre rolle i det samlede pensionssystem, idet antallet af tjenstemandsansatte, er faldende. For den enkelte tjenestemand har tjenestemandspensionsordningen en sådan karakter og omfang, at der ikke synes at være behov for regler, der pålægger tjenestemænd at foretage yderligere pensionsopsparing af deres tjenestemandsløn. Har en tjenestemand ud over sin tjenestemandsløn anden indkomst, fx fra et bijob, skal der indbetales til en pensionsordning i forbindelse med denne indkomst.

En række offentlige ydelser af overvejende social karakter, herunder bl.a. førtidspension og boligsikring, foreslås ligeledes undtaget fra at skulle indgå ved beregning af opsparingsgrundlaget. Disse ydelser har et forsørgelsessigte. Det lægges derfor til grund, at ydelserne i givet fald skal hæves med samme procent som mindstesatsen, såfremt ydelserne medregnes. Dette vil i så fald lægge et yderligere betydeligt pres på de nuværende offentlige budgetter.

Loven vil som nævnt kun finde anvendelse for personer over 18 år. Personer, der er fyldt 18 år, kan modtage underholdsbidrag, når de er studerende og ikke har nogen høj egen indkomst. I disse tilfælde har underholdsbidrag et forsørgelsessigte på samme måde som offentlige sociale ydelser. Dette er baggrunden for forslaget om, at underholdsbidrag ligeledes foreslås undtaget fra at skulle indgå ved beregning af opsparingsgrundlaget.

Det foreslås desuden, at udbetalinger af pensioner skal være undtaget fra at indgå ved beregning af opsparingsgrundlaget. Det synes ikke hensigtsmæssigt at stille krav om, at der skal indbetales til pension ved udbetaling af eksempelvis alderspension, tjenestemandspension, arbejdsmarkedspension, ægtefællepension o.l.

På FM 2016(FM2016/21) vedtog Inatsisartut et forslag til ændring af landstingslov om indkomstskat, hvor fradragsretten og bortseelsesretten for indbetalinger til udenlandske pensionskasser m.v. blev ophævet med virkning fra 1. januar 2017. Fradragsretten og

bortseelsesretten opretholdes dog for så vidt angår indbetalinger til pensionskasser m.v. med hjemsted i Grønland. Med henblik på at sikre, at de, som indbetaler til udenlandske pensionsordninger, stilles på samme måde som de der indbetaler til grønlandske pensionsordninger, foreslås, at der ved beregning af opsparingsgrundlaget sker en omregning til et beløb før skat af indbetalinger til udenlandske pensionsordninger.

For at kunne kontrollere at loven efterleves, foreslås at borgere skal indberette indbetalinger, de foretager uden om deres eventuelle arbejdsgiver. Arbejdsgivernes indberetningspligt følger af reglerne i skatteforvaltningsloven. Konstaterer skatteforvaltningen, at en borgers samlede indbetalinger i et indkomstår ikke udgør en tilstrækkelig andel af borgerens samlede indkomst, anmodes borgeren om at indbetale differencen til vedkommendes pensionsordning. Unnlader borgeren at efterkomme anmodningen, kan skatteforvaltningen udstede et nyt skattekort eller nye skattebilletter med en højere skatteprocent. De beløb, som skatteforvaltningen herved modtager, indbetales på borgerens pensionsordning. Er skatteforvaltningen ikke bekendt med, at borgeren har en pensionsordning, kan forvaltningen oprette en pensionsordning i borgerens navn. Med henblik på disse tilfælde foreslås Naalakkersuisut bemyndiget til at indgå en aftale med en pensionskasse om administration af pensionsordninger oprettet af skatteforvaltningen.

På EM 16 er der fremsat forslag om ændring af indkomstskatteloven, som foreslår, at pengeinstitutter skal kunne tilbyde opsparinger i pensionsøjemed. Såfremt dette forslag vedtages, vil det være muligt at oprette en obligatorisk pensionsordning i et pengeinstitut, der har hjemsted eller fast driftssted i Grønland og har Finanstilsynets tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet og som opfylder de resterende krav, der følger af lovforslaget.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

I 2013 blev der indbetalt ca. 400 mio. kr. til pensionsopsparinger. Det svarer til under 5 % af den samlede bruttoindkomst. Selvom væksten i opsparingen har været markant gennem de seneste 15-20 år har for mange fortsat en lav eller ingen pensionsopsparing.

Lovforslaget fastsætter minimumsopsparingen til 10 pct. Niveauet er beregnet ud fra følgende forudsætninger:

- Målsætning om 75 pct. dækningsgrad, dvs. indkomsten ved pensionering inklusiv den offentlige alderspension skal være minimum 75 pct. af arbejdsindkomsten inden tilbagetrækning.
- Overdækning, dvs. en dækningsgrad på over 100 pct. skal så vidt muligt undgås.
- Arbejdsindkomst og opsparing svarende til 25 års fuldtidsbeskæftigelse
- En arbejdsindkomst svarende til 250.000 kr. årligt
- En anslået restlevetid som pensionist på 15 år

- Realrente for opsparing sættes til 2 % og en afkastskat på 15,3 %

Borgere med højere arbejdsindkomster skal have en opsparing på mere end 10 procent, såfremt de skal opnå en dækningsgrad på 70 %. Dette spørgsmål bør søges løst via overenskomster m.v. og overlades derfor til arbejdsmarkedets parter m.fl.

Den obligatoriske pensionsordning kan på nuværende tidspunkt ikke sættes højere end 10 procent, da en højere sats vil bevirke, at borgere i lavindkomstgruppen vil opnå en dækningsgrad på over 100 pct., hvilket vil bevirke, at det bliver økonomisk attraktivt at gå tidligt på pension og opgive tilknytningen til arbejdsmarkedet.

Det forventes, at minimumskravet for modtagere af A-indkomst indføres løbende fra 4 pct. i 2018 til 10 pct. i 2024, mens det for B-indkomst indføres fra 2 pct. i 2018 til 6. pct. i 2022.

Faldende skatteprovenu på kort sigt

En beregning på basis af skatte- og indkomstdata fra 2013 viser, at pensionsindbetalingerne vil stige med over 500 mio. kr., når en obligatorisk pensionsordning er fuldt indført i 2024. I beregningerne er der forudsat en uforandret bestand, dvs. der er ikke indarbejdet lønstigninger, af- og tilgang, ligesom skatteprocenten er holdt konstant.

År	Stigning i pensionsindbetalinger	Heraf i fradragsberettigede grønlandske ordninger (50 %)	Mistet skatteprovenu (43%)
2018	162,3	81,1	34,9
2019	210,8	105,4	45,3
2020	263,2	131,6	56,6
2021	320,1	160,0	68,8
2022	382,5	191,2	82,2
2023	450,5	225,2	96,9
2024	523,3	261,6	112,5

Tabel 1, meropsparing som følge af lovforslaget. Kilde, skatte- og indkomstdata fra 2013

Ændringen af indkomstskatteloven på FM 2016 (FM2016/21) indebærer bl.a., at der indføres beskatning af indbetalinger til udenlandske pensionskasser.

Det samlede fald i skatteprovenu som følge af stigende indbetalinger til pensionsordninger skønnes at blive omkring 225 mio. kr., når ordningen er fuldt indført. Antages at 50 procent af stigningen i

pensionsopsparingerne vil ske i pensionsordninger uden for Grønland, vil finansieringsbehovet udgøre 112,5 mio. kr., idet den øvrige andel ikke vil medføre et fald i skatteprovenu.

Det nævnte fald i skatteprovenu på 112 mio. kr. vil i det væsentlige blive finansieret af et øget skatteprovenu fra beskatning af indbetalinger til udenlandske pensionsordninger. Samlet skønnes merprovenu herfra at vil udgøre 105 mio. kr.

Restbeløbet på 7 mio. kr. forventes finansieret via udgiftsbesparelser i det offentlige.

Øget pensionsopsparing kan i et mindre omfang øge udgifterne til offentlig hjælp. Dette skyldes, at nogle af de, som i perioder modtager offentlig hjælp og i andre perioder er i beskæftigelse, i enkelte tilfælde vil have lidt færre midler til rådighed til selvforsørgelse. Dette gælder dog ikke i tilfælde, hvor de pågældende er i beskæftigelse på et område, hvor der allerede er etableret en arbejdsmarkedspension, der opfylder lovens mindstekrav. Det er ikke muligt at foretage et kvalificeret skøn over størrelsen af beløbet.

Forbrugseffekt

En obligatorisk pensionsordning vil betyde, at den enkelte borger vil spare mere op og derfor have færre penge til forbrug. Dette forventes også at få betydning for forbruget af afgiftspligtige varer. Det er ikke muligt på basis af foreliggende data at foretage et kvalificeret skøn over størrelsen af et fald i denne del af forbruget.

Langsigtet effekt

På langt sigt vil den øgede opsparing have stor betydning for de fremtidige pensionisters forbrugsmuligheder. Beregninger viser, at hver kr. indbetalt svarer til ca. 4 kr. udbetalt, hvis en borger har sparet op gennem hele sit arbejdsliv. Når den obligatoriske pensionsordning er helt indfaset vil pensionsindbetalingerne stige med ca. 520 mio. kr. årligt. Heraf skønnes ca. 112 mio. kr. at blive opkrævet i skat i forbindelse med indbetalinger til udenlandske pensionsordninger. Resten, ca. 408 mio. kr. årligt, vil efter forretning i 30-40 år blive udbetalt med ca. 1,6 mia. kr. årligt. En del af udbetalingerne vil forventeligt ske til borgere, som ikke bor i Grønland. Udbetalingerne vil dog under alle omstændigheder være af stor betydning for den samlede samfundsøkonomi. Dels vil udbetalingerne give anledning til reducerede udbetalinger fra den offentlige alderspension, dels vil udbetalingerne give anledning til et forbrug, som vil stimulere økonomien, dels vil den del, der udbetales fra grønlandske pensionsordninger give anledning til skattebetaling.

Administrativt

Skatteforvaltningen vurderer, at tilretninger og omlægning af de nuværende IT-systemer vil være relativt begrænsende som følge af nærværende lovforslag.

Skatteforvaltningen forventer en væsentligt øget arbejdsbyrde som følge af lovforslaget og behov for tilførsel af yderligere medarbejdere. Skatteforvaltningen vil forsigtigt anslå at der over tid skal ansættes op til 3 til 6 nye medarbejdere i takt med at pensionsindbetalinger og udbetalinger vokser, heraf en til to medarbejdere med en akademisk baggrund. Samlet skønnes merudgifter til løn og overhead til mellem 2,5 og 3,5 mio. kr. årligt samt ca. 1,5 mio. kr. i engangsudgifter det første år til etablering af de nye arbejdspladser. Finansiering af merudgifterne vil indgå i drøftelserne vedrørende finansloven.

Fremtidig effekt af øget pensionsopsparing i forhold til udgifter til offentlig alderspension

I forbindelse med reformen af alderspension blev effekten af en øget opsparing beregnet ved gradvist at øge den gennemsnitlige opsparing hos borgerne. Beregningen blev foretaget uden at tage hensyn til blandt andet øget uddannelsesniveau og dermed en forventet stigning i lønningerne, prisudvikling og ind- og udvandringmønstre mm.

Beregningerne viste, at den øgede opsparing under disse forsimplede antagelser vil kunne bevirke et fald i de offentlige udgifter til alderspension på omkring 25 %. Finansdepartementet har arbejdet på at kvalificere denne beregning med henblik på at indarbejde effekten i holdbarhedsmodellen, som benyttes, når gabet mellem indtægter og udgifter beregnes. Der er dog tale om komplicerede beregninger, hvor valgene af førnævnte parametre har stor indflydelse på resultatet. Usikkerheden af resultatet er vurderet så stor, at det er blevet fravalgt at arbejde videre med beregningen.

Det skal understreges, at det primære formål med den obligatoriske pensionsopsparing ikke er at begrænse udgifterne til den offentlige alderspension, men at udjævne den enkeltes forbrugsmuligheder og skattebetaling mest muligt over et livsforløb. Årlige udbetalinger fra pensionsopsparinger på 2-3 mia. kr., vil have stor betydning for den økonomiske aktivitet i landet og dermed også de fremtidige skatteindtægter.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Samlet vurderes ca. 9.000 personer mellem 18 og 65 år ikke at indbetale til en pensionsordning i dag, førtidspensionister, studerende og personer på arbejdsmarkedsydelse eller offentlig hjælp fraregnet.

Lovforslaget indebærer, at der skal indbetales til en pensionsordning for alle, der er i beskæftigelse eller driver erhverv, og har et opsparingsgrundlag eller et overskud på 100.000 kr. eller mere.

Forudsat at de beskæftigede eller erhvervsdrivende, som ikke har en pensionsordning, har samme indkomstfordeling som de, der har en pensionsordning, skønnes den samlede udgift til pensionsindbetaling at stige med ca. 10-15 mio. kr. per procentpoint.

Det antages, at en ikke uvæsentlig del af udgiften vil blive båret af erhvervslivet enten som følge af aftaler om arbejdsmarkedspensioner eller som følge af, at de erhvervsdrivende indgår aftaler om private pensionsordninger for dem selv.

En obligatorisk pensionsordning vil betyde, at den enkelte borger vil spare mere op og derfor have færre penge til forbrug. Dette forventes også at få betydning for omsætningen i erhvervslivet. Det er ikke muligt på basis af foreliggende data at foretage et kvalificeret skøn over størrelsen af et fald i denne del af forbruget.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for natur, miljø eller folkesundhed.

6. Konsekvenser for borgerne

Det antages, at en ikke uvæsentlig del af udgiften vil blive båret af erhvervslivet.

Den restende del af udgiften kan forventes at skulle afholdes af borgerne selv enten i form af indskud på eksisterende pensionsordninger eller etablering af nye.

Øget pensionsopsparing kan i et mindre omfang øge udgifterne til offentlig hjælp. Dette skyldes, at nogle af de, som i perioder modtager offentlig hjælp og i andre perioder er i beskæftigelse, fremover vil have lidt færre midler til rådighed til selvforsørgelse. Dette gælder dog ikke i tilfælde, hvor de pågældende er i beskæftigelse på et område, hvor der allerede er etableret en arbejdsmarkedspension, der opfylder lovens mindstekrav.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have andre nævneværdige konsekvenser.

8. Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Forslaget har været til høring i perioden 4. december 2015 til 13. januar 2016 hos:

SIK, Grønlands Erhverv (GE), NUSUKA, KNAPK, KANUKOKA, IMAK, ASG, PPK, AK, NPK, PFA Soraarneq, SISA, Grønlandsbanken, Bank Nordik, Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel og Departementet for Familie, Ligestilling, Sociale Anliggender og Justitsvæsen, Forsikring & Pension (dansk branche organisation), Moderniseringsstyrelsen.

Nedenfor er hovedpunkterne i høringsparternes bemærkninger gengivet med almindelig skrift, mens Naalakkersuisut kommentarer er anført med *kursiv*

Høringssvarene har givet anledning til følgende kommentarer:

IMAK

IMAK finder det meget vigtigt, at alle har en pensionsopsparing. Det er dog IMAKs klare opfattelse, at forhold omkring pensionsopsparinger, der vedrører ansættelser, alene er et anliggende mellem arbejdsmarkedets parter og som sådan aftales ved overenskomstforhandlinger.

Lovforslaget tager udgangspunkt i, at arbejdsmarkedets parter i videst mulige omfang bør løse opgaven med at sikre lønmodtagerne de bedst mulige pensionsordninger. Tilsvarende bør borgere som ikke via en ansættelse omfattes af en pensionsordning oprette og indbetale til en pensionsordning. Lovens hovedsigte er således de tilfælde, hvor arbejdsmarkedets parter og den enkelte borger ikke har løst opgaven i tilstrækkeligt omfang.

IMAK nævner, at fastsættelse af en mindsteopsparing vil betyde, at der til kommende overenskomstforhandlinger vil blive stillet krav om kompensation for den enkelte i forhold til den lovbestemte opsparing. Finansdepartementet har oplyst, at provenuet fra den fremrykkede beskatning af indbetalinger til udenlandske pensionsordninger skal anvendes til at sikre en pensionsopsparing til alle. Dette er ensbetydende med, at de grupper af lønmodtagere, der gennem de løbende overenskomstforhandlinger, er sikret en rimelig pensionsordning nu skal bøde for, at ikke alle har prioriteret dette løbende.

Det henhører under den enkelte forhandlingsberettigede organisation at udtage de krav organisationen mener, skal forhandles i forbindelse med overenskomstforhandlingerne. Naalakkersuisut er på flere områder ansvarlig for at udtage arbejdsgivers krav til overenskomstforhandlingerne. Naalakkersuisut har som udgangspunkt ingen interesse i at forringe de nuværende pensionsopsparinger. Tværtimod og som det fremgår af dette lovforslag ønsker Naalakkersuisut at styrke pensionsopsparingen her i landet. Som anført i forslag til Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om indkomstskat, vil forslaget i det væsentlige være neutralt for den enkelte borger. Der er med andre ord ingen som kommer til at bøde for, at det gøres obligatorisk at spare op til sin pension.

Med en lovbestemt minimumsopsparing kan der ved kommende overenskomstforhandlinger blive stillet krav om, at der kun skal indbetales det lovbestemte minimum, mens overskydende beløb tilføres grundlønnen. Det vil betyde at mange kommende pensionister vil have en dårligere pensionsopsparing med yderligere udgifter til følge for samfundet.

Som arbejdsgiver har Naalakkersuisut som udgangspunkt ingen interesse i at forringe de nuværende pensionsopsparinger. Naalakkersuisut kan derfor ikke forventes at acceptere et eventuelt overenskomstkraft om forringelse af opsparingerne.

IMAK peger på en manglende koordinering med anden lovgivning, idet det fremgår af lovforslagets § 1, at alle skal indbetale pensionsbidrag indtil pensionsalderen. Da tjenestemænd i henhold til tjenestemandsløven afskediges, når de fylder 65 år vil tjenestemændene når pensionsalderen hæves til 66 år og senere 67 år blive tvunget til at oprette en ny pensionsordning af eventuelle biindtægter. Administrationsbidrag m.v. vil udgøre en stor del af en sådan opsparing. Dette vil mindske pensionerede tjenestemænds motivation til at arbejde ved siden af pensionen.

Naalakkersuisut er enig i, at der kan være grund til at hæve den gældende pensionsalder for tjenestemænd, så den kommer på niveau med den generelt gældende pensionsalder.

Naalakkersuisut planlægger at fremsætte et forslag herom inden for det næste års tid.

Overenskomstansatte skolelærere, der går på pension, når de er mellem 60 år og pensionsalderen vil ligeledes blive tvunget til at oprette en ny pensionsordning, hvis de påtager sig småjob til supplement af pensionen. Administrationsbidrag m.v. vil udgøre en stor del af en sådan opsparing. Dette vil mindske motivationen til at arbejde ved siden af pensionen.

Lovforslaget lægger op til at alle der har en arbejdsindkomst eller en indkomst fra selvstændig virksomhed skal spare op til deres pension uanset om de er 24 år eller 64 år. Borgere der ikke har nogen indkomst eller borgere som kun indbetaler minimumsopsparing kan blive nødt til at oprette en ny pensionsordning i tilfælde, hvor de enten ikke har en ordning i forvejen eller den pensionsleverandør de allerede har ikke vil acceptere yderligere private indbetalinger på ordningen. Borgeren vil som udgangspunkt skulle rette henvendelse til sin pensionsleverandør herom. Problemstillingen med oprettelse af pensionsordninger til meget små pensionsindbetalinger er søgt løst ved i lovforslagets § 6, at tilføje, at det kun er, når differencen mellem det der er indbetalt og det der burde indbetales overstiger 2.500 kr. (nedsat til 1.000 kr. efter revision af forslaget), at skatteforvaltningen anmoder om yderligere indbetalinger.

Endvidere kan både tjenestemænd og overenskomstansatte blive pålagt at oprette en pensionsordning af fx renteindtægter af formue, idet B-indkomst efter forslaget skal medregnes til opsparingsgrundlaget. Dette vil ikke medvirke til en bedre pensionsopsparing og motivere til at den opsparede formue anvendes hurtigt efter pensionering.

Problemstillingen med oprettelse af pensionsordninger til meget små pensionsindbetalinger er søgt løst ved i lovforslagets § 6, at tilføje, at det kun er, når differencen mellem det der er indbetalt og det der burde indbetales overstiger 2.500 kr. (nedsat til 1.000 kr. efter revision af forslaget), at skatteforvaltningen anmoder om yderligere indbetalinger.

Grønlands Erhverv (GE)

GE støtter forslaget om at alle lønmodtagere skal være omfattet af en pensionsordning. Men forslaget tager ikke højde for, at mange selvstændige, som ikke er organiseret i selskabsform, bruger overskud til at investere i egen virksomhed. Den tvungne pensionsopsparing reducerer dette råderum. Samtidigt tvinges virksomhedsejerne til at spare endnu mere op, end den kapital, der bindes i virksomheden. GE finder det overordentligt uhensigtsmæssigt, at denne gruppe rammes af krav om yderligere opsparing.

Naalakkersuisut ønsker at skabe så gode rammer for erhvervsudvikling som muligt, men samtidig ønsker Naalakkersuisut, at fremtidige pensionister, skal være så selvforsørgende som muligt. Dette uanset om de har været lønmodtagere eller selvstændige. Undersøgelse af skattedata viser, at i dag har mange selvstændigt erhvervsdrivende ikke etableret en egen pensionsordning. Det gælder lige så vel for selvstændigt erhvervsdrivende, som for borgere som kun har indkomst som lønmodtagere, at der er behov for at sikre, at indkomstnedgangen for den enkelte ved afslutningen af arbejdslivet ikke bliver for voldsom.

En lignende ”overopsparing” risikeres, når pensionen for lønmodtagere og virksomhedsejere skal beregnes af både A- og B-indkomst, idet en stor andel af B-indkomsten typisk kommer fra afkast af formuegoder, som i sig selv udgør en pensionsopsparing. En tvungen pensionsopsparing må have en regulering indarbejdet, som sikrer, at den samlede pensionsopsparing for den enkelte er afbalanceret.

Afkast af formuegoder som fx renter og udbytter udgør en indkomst for den enkelte borger på linje med løn og anden indkomst. Lovforslaget tager bl.a. sigte på, at indkomstnedgangen for den enkelte ved afslutningen af arbejdslivet ikke må blive for voldsom. Som følge heraf er det naturligt at anse afkast af formuegoder som indkomst, der skal indgå ved opgørelsen af pensionsopsparingsgrundlaget. For højtlønnede vil de foreslåede minimumssatser ikke være tilstrækkelige. Højtlønnede må derfor enten selv søge at spare op ved siden af deres pensionsopsparing eller indbetale mere end minimumssatsen på deres pensionsopsparing hvis de skal undgå en betydelig indkomstnedgang ved overgangen til pensionisttilværelsen. Det synes således ikke berettiget at hævde, at lovforslaget lægger op til en ”overopsparing”.

Endelig skal det sikres, at borgere, som frivilligt eller ufrivilligt går på pension tidligere end den officielle pensionsalder ikke tvinges til fortsat at indbetale til en obligatorisk pensionsordning.

Den påpegede problemstilling synes løst med lovforslagets § 3, stk. 2.

Akademikernes Sammenslutning i Grønland (ASG)

ASG bifalder som udgangspunkt, at Naalakkersuisut vil bidrage og opfordre borgere til at spare op til pensionisttilværelsen. Dog bemærkes, at en obligatorisk pensionsopsparing for alle

erhvervsaktive der er fyldt 18 år er meget indgribende i den enkelte borgers personlige frihed. Borgerne begrænses i friheden til selv at råde over deres indtægter. De af ASG's medlemmer der er privatansatte indbetaler ikke nødvendigvis til en pensionsordning i dag. Der kan være mange grunde til at en borger ikke indbetaler til en pensionsordning. Fx kan en ung foretrække at investere i bil og bolig. En selvstændig kan have mange opstartsomkostninger.

Som anført i punkt 1 er det en grundlæggende interesse for et velfærdssamfund at sikre, at alle får sparet op til en rimelig pension. Lovforslaget har til formål både at understøtte en holdbar offentlig økonomi også på længere sigt og samtidig at forbedre fremtidens pensionisters levestandard.

Lovforslaget lægger op til, at skatteforvaltningen kan oprette en pensionsordning på vegne af en borger, hvis denne ikke selv frivilligt indbetaler til en ordning. Bliver lovforslaget vedtaget vil en borger få et meget begrænset valg, hvis han ønsker at indbetale til en pensionskasse med hjemsted i Grønland. ASG ønsker at få belyst, hvordan borgere i praksis skal kunne indgå en aftale med en pensionskasse med hjemsted i Grønland.

Lovforslaget lægger op til at det så vidt muligt er arbejdsmarkedets parter eller de enkelte borgere, som bør indgå aftaler med leverandører af pensionsordninger. Forslaget stiller ikke krav om at indbetalingerne skal ske til en pensionskasse med hjemsted i Grønland, ligesom pensionskasser med hjemsted i Grønland ikke pålægges at etablere pensionsordninger for alle borgere der ønsker en sådan. Som udgangspunkt må en borger, der ikke omfattes af en arbejdsmarkedspension, søge at finde en egnet pensionsleverandør i eller uden for Grønland.

Det må gerne tydeliggøres i lovteksten, at arbejdsmarkedspensioner m.v., der indbetales til i henhold til en kollektiv overenskomst opfylder lovens krav om obligatorisk opsparring.

Dette synes allerede at følge af lovens nuværende formuleringer.

Der er behov for at fritage tjenestemænds indtægter fra eventuelle bijobs. Der er intet behov for at kræve pensionsopsparring af tjenestemænds eventuelle bijobs. En tjenestemandspension suppleret med folkepension må anses for fuldt tilstrækkeligt til at kunne sikre en rimelig pensionisttilværelse.

Lovforslaget tager bl.a. sigte på, at indkomstnedgangen for den enkelte ved afslutningen af arbejdslivet ikke må blive for voldsom. Som følge heraf er det naturligt at anse indkomst ved bijob som indkomst, der skal indgå ved opgørelsen af pensionsopsparingsgrundlaget. Problemstillingen med oprettelse af pensionsordninger til meget små pensionsindbetalinger er søgt løst ved i lovforslagets § 6, at tilføje, at det kun er, når differencen mellem det der er indbetalt og det der burde indbetales overstiger 2.500 kr. (nedsat til 1.000 kr. efter revision af forslaget), at skatteforvaltningen anmoder om yderligere indbetalinger.

Det bør præciseres i lovtæksten at indbetalinger til en arbejdsmarkedspension i Danmark opfylder lovens krav om obligatorisk pensionsopsparing.

Dette synes allerede at følge af lovens nuværende formuleringer.

Lovforslagets § 2, stk. 3 og 4, fastsætter, at selvstændigt erhvervsdrivende skal opspare 2-6 procent af deres overskud ved selvstændig erhvervsvirksomhed. Det lyder meget højt for nogle selvstændigt erhvervsdrivende. Det foreslås i stedet at et minimumsbeløb for eksempel svarende til den gennemsnitlige indbetaling fra en lønmodtager.

Som nævnt tager lovforslaget bl.a. sigte på, at indkomstnedgangen for den enkelte ved afslutningen af arbejdslivet ikke må blive for voldsom. For selvstændigt erhvervsdrivende med en høj indkomst vil kravet til minimumsindbetalingen til en pensionsordning være meget lav i forhold til at sikre at indkomstnedgangen ikke bliver voldsom ved overgangen til en pensionisttilværelse. Selvstændigt erhvervsdrivende med høj indkomst vil således skulle supplere pensionsopsparing enten ved frivilligt at indbetale mere end minimumsbeløbet til en pensionsopsparing eller ved opsparing på anden vis. Nogle selvstændigt erhvervsdrivende har en lav indkomst. For disse vil et minimumsbeløb svarende til gennemsnitslønmodtagerens indbetalinger ofte være økonomisk uoverkommeligt.

Grønlandsbanken

Grønlandsbanken tiltræder fuldt ud forslaget om at indføre en obligatorisk pensionsopsparing. Målet om at øge den private pensionsopsparing er fuldt forståeligt. Lovforslaget er baseret på næsten fuld skattefinansiering via nuværende og fremtidige pensionsindbetalinger til udlandet. Medfører et bortfald af fradrag for indbetalinger til udenlandske pensionsordninger en ændring i skatteydernes valg af pensionsleverandør vil dette betyde en usikkerhed i de fremtidige skatteindtægter på et sted mellem 10 og 230 mio. kr. Det kan være at en del af de pensionsindbetalinger som i dag sker til udlandet, fremover vil ske til et pensionselskab hjemmehørende i Grønland. En årsag kan være at udenlandske pensionselskaber ikke ønsker at tilrette deres systemer.

Det er korrekt, at der knytter sig en vis usikkerhed til om de foreslåede ændringer af indkomstskatteloven vil få nogle af arbejdsmarkedets parter eller nogle private pensionsopsparere til at skifte pensionsleverandør. Ændringerne af indkomstskatteloven er dog søgt gjort så neutrale som mulig for den enkelte opsparer. Ved de beregninger der ligger til grund for de skønnede økonomiske virkninger af de 2 lovforslag er det antaget, at omkring 60 % af de nuværende pensionsindbetalinger samt 50 % af de indbetalinger som følger af en øget opsparing vil tilgå udenlandske pensionskasser. Det er Naalakkersuisuts vurdering, at antagelserne må anses for konservative.

Naalakkersuisut har under forberedelsen af de 2 lovforslag haft løbende kontakt til grønlandske og danske leverandører af pensionsordninger. Bortset fra Lærernes Pension har alle leverandører udtrykt, at de allerede har de nødvendige systemer på plads. Lærernes Pension giver udtryk for, at pensionskassen er indstillet på at ændre sit system, men at pensionskassen har brug for et passende varsel hertil.

Der nævnes i forslaget en årlig meropsparing på 543 mio. kr. før skat og 310 mio. kr. efter skat kan påvirke omsætningen i samfundet i nedadgående retning. Hermed er der en yderligere risiko for provenutab for det offentlige.

En øget pensionsopsparing vil som med al anden opsparing indebære, at borgerne udskyder deres forbrugsmuligheder til et senere tidspunkt. Dette gælder også i tilfælde, hvor stigningen i pensionsindbetalingerne fx udløses af aftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

Det har ikke været muligt at beregne, i hvilket omfang en øget pensionsopsparing vil påvirke de økonomiske aktiviteter i Grønland på kort sigt. De danske pensionsformer ligger på et højt niveau. Tilsvarende ligger den private gældsætning i Danmark også højt. Det danske Finansministerium har tidligere givet udtryk for, at der kan være en vis sammenhæng mellem de finansielle virksomheders vilje til at foretage udlån og borgernes vilje til at spare op til deres pension. På mellemlangt og langt sigt forventes meropsparingen at føre til øget økonomisk aktivitet i Grønland.

Ifølge lovforslaget vil ca. 9.000 borgere der i dag ikke har en pensionsaftale blive omfattet af en sådan. Grønlandsbanken vurderer at en stor andel af disse typisk vil være i lavindkomstgruppen. Et krav om indbetaling af 10 procent til en pension vil i udstrakt grad påvirke deres mulighed for at foretage helt basale indkøb negativt. Dette omsætningsfald vil kunne påvirke beskæftigelse, skattebetaling fra detailhandel, afgiftsprovener og øge løn og pris presset.

Udtræk (2013):											
Alle mellem 18 og 64											
Kun pensionister frasorteret											
Alle uden indbetalinger											
Rækkefølge	<20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-65	Hovedtotal
0-99999	1457	2327	718	409	282	208	339	421	427	388	6976
100000-19	12	450	384	301	193	180	330	434	394	427	3105
200000-299999		68	202	207	180	138	159	174	172	119	1419
300000-399999		15	101	185	182	133	211	225	189	153	1394
400000-500000		10	40	116	122	108	206	233	161	136	1132
>500000		8	48	93	189	247	335	421	324	228	1893
Hovedtotal	1469	2878	1493	1311	1148	1014	1580	1908	1667	1451	15919

Tabellen viser, at i aldersgruppen 18-64 år er der 15.919 personer, som i 2013 ikke indbetalte til en pensionsordning. Gruppen er desuden opdelt i indkomstintervaller. Gruppen består både af

personer der er i beskæftigelse som lønmodtagere eller selvstændig erhvervsdrivende og af personer der er udenfor arbejdsmarkedet fx fordi de er studerende, er hjemmegående, modtager arbejdsmarkedsydelse, offentlig hjælp eller lignende.

Lovforslaget indebærer, at alle der er i beskæftigelse skal indbetale til en pensionsordning. Det gælder også borgere med en lav indkomst. Loven kan på dette punkt sammenlignes med de overenskomstregulerede arbejdsmarkedspensioner, hvor indbetalingerne sker uafhængigt af, om en ansat er fuld eller deltidsbeskæftiget og om der er tale om ansættelserne varer i kortere eller længere tid. Særligt unge borgere kan i deres pensionisttilværelse få fordel af at have indbetalt selv mindre beløb til en pensionsordning.

Det har som nævnt ikke været muligt at beregne, i hvilket omfang en øget pensionsopsparing vil påvirke de økonomiske aktiviteter i Grønland på kort sigt. På mellemlangt og langt sigt forventes meropsparingen hos lavindkomstgrupperne at føre til øget økonomisk aktivitet i Grønland.

Det kunne overvejes at indføre en øvre aldersgrænse og en grænse for tidsbegrænsede ansættelser.

Lovforslagets § 1, stk. 1, indeholder en øvre aldersgrænse. Udfordringerne med meget korte tidsbegrænsede ansættelser er søgt løst via tilføjelsen i § 6 om, at differencerne skal overstige 2.500 kr. før skatteforvaltningen vil rykke for indbetaling og om nødvendigt opkræve beløbet.

SISA og SIK

SISA opfylder forudsætningen om, at være en pensionskasse omfattet af lov om finansiel virksomhed eller livs- eller pensionsforsikringselskab, der har Finanstilsynets tilladelse til at drive forsikringsvirksomhed. SISA vil gerne indlede en dialog med Grønlands Selvstyre om varetagelse af administration af ordninger oprettet af skatteforvaltningen.

PFA Soraarneq (PFA)

PFA foreslår, at det bliver klargjort i lov eller bemærkninger, hvilke typer af ydelser minimumsbetalingen i § 2 dækker over. Det fremgår af § 2, at der er minimumskrav vedrørende indbetalinger til pensionsopsparinger, men i bemærkningerne til bestemmelsen er det anført, at der er minimumsgrænser for indbetalinger til pensionsordninger. Hvis minimumsindbetalingen vedrører indbetalinger til pensionsordninger er der behov for at klargøre, om indbetalingen kan dække enhver type af ydelser og dækninger, der fremgår af lovens § 39, § 39 a og § 40 og om minimumsindbetalingen også kan omfatte dækning ved kritisk sygdom.

Forslaget er indarbejdet som en præcisering af bemærkningerne til forslagens § 2.

KANUKOKA

Generelt støtter KANUKOKA lovforslaget, men rammen for obligatorisk pensionsopsparing bør være, at arbejdsgiveren også skal bidrage til arbejdstagerens pensionsopsparing, ligesom alle tvungne pensionsordninger, der i dag eksisterer, f.eks. hvis arbejdstageren betaler 5 % af sin bruttoløn til sin pensionsopsparing så betaler arbejdsgiveren minimum det samme procent eller det dobbelte. Arbejdstageren kan ikke i princippet alene pålægges ansvar for sin pensionsopsparing.

Lovforslaget tager sigte på alle borgere der er mellem 18 år og pensionsalderen. Det betyder at loven både omfatter ansatte lønmodtagere, selvstændige erhvervsdrivende og andre der erhverver indkomst. Lovens udgangspunkt er, at det er op til arbejdsmarkedets parter at fastlægge om lønmodtagerne inden for et område eller en virksomhed skal dækkes af en pensionsordning og hvordan en pensionsordning i givet fald skal finansieres.

En anden bemærkning er, at lovforslaget kun skal være gældende for personer uden tvungen pensionsopsparing, således at allerede eksisterende tvungne pensionsopsparinger ikke behøver at betale mere til deres allerede eksisterende opsparing.

På mange fagområder er der indgået kollektive overenskomster, der indebærer at ansatte lønmodtagere indbetaler til nærmere aftalte pensionsordninger. Disse aftaler vil fortsat være gældende efter lovens vedtagelse. I det omfang indbetalingerne til pensionsordningerne opfylder lovens mindstekrav vil der ikke være behov for at øge indbetalingerne. Er indbetalingerne mindre end mindstekravene vil der være behov for i forbindelse med de kommende overenskomstforhandlinger at drøfte, om der skal ske en forhøjelse af indbetalingerne, eller om det skal overlades til de ansatte selv at foretage indbetalinger til deres pensionsordninger.

Moderniseringsstyrelsen

Efter forslaget § 3, stk. 1, ses der ved beregning af opsparingsgrundlaget bort fra ydelser udbetalt i henhold til såvel landstingsloven om Grønlands Hjemmestyres og kommunernes tjenestemænd i Grønland som landstingsloven om tjenestemænd ansat ved Landstingets institutioner.

Moderniseringsstyrelsen forudsætter, at der indføres en tilsvarende undtagelse for ydelser udbetalt i henhold til lov om statens tjenestemænd i Grønland, jf. det i lovbemærkningerne under pkt. 2 anførte om tjenestemandspensionsordningen, som i samme omfang gør sig gældende for statens tjenestemænd.

Forslaget er indarbejdet.

Departementet for Familie, Ligestilling, Sociale Anliggender og Justitsvæsen

Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender er særdeles positivt stemt over for forslaget om tvungen pensionsopsparing, da det sikrer, at borgerne ikke oplever en for voldsom nedgang i levestandard ved pension. Dette ligger også i forlængelse af hensigten i den netop

vedtagne alderspensionslov, som gør det mere attraktivt at spare op. Forslaget vil, dels sikre en bedre levestandard for fremtidige alderspensionister, dels styrke den økonomiske balance i den grønlandske økonomi.

Departementet opfordrer til at der indarbejdes en beregning af, hvad en øget opsparing vil have af konsekvenser for udgifterne til alderspension.

En højere opsparing mindsker per definition Selvstyrets udgifter til alderspension, da egen pensionsopsparing modregnes i alderspensionen. Da alderspensionen bliver nedtrappet fra en aktuel indkomst på 56.000 for enlige og 83.000 for par, så vil selv en lille pensionsopsparing give en væsentlig reduktion i alderspensionen. Når lovforslaget er fuldt indfaset, må det forventes, at forslaget vil reducere selvstyrets udgifter til alderspension betragteligt.

De førnævnte grænser for aftrapning af alderspension bliver ikke prisreguleret, så når reformen er fuldt indfaset, da vil grænserne for hvornår aftrapning af alderspension starter være væsentlig lavere grundet stigende priser og lønninger. Dette forstærker effekten af, at forslaget på sigt reducerer selvstyrets omkostninger til alderspension betragteligt. Departementet syntes med fordel, at denne besparelse kan blive indregnet i lovforslaget.

Forslaget er indarbejdet.

8.1 En revideret udgave af forslaget har været i fornyet høring i perioden 6. juni – 4. juli 2016 hos:

SIK, Grønlands Erhverv (GE), NUSUKA, KNAPK, KANUKOKA, IMAK, ASG, AK, NPK, PFA Soraarnej, SISA, Grønlandsbanken, Bank Nordik, Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel og Departementet for Familie, Ligestilling, Sociale Anliggender og Justitsvæsen, Forsikring & Pension (dansk branche organisation), Moderniseringsstyrelsen.

I den reviderede udgave er der i § 2 og § 3 indarbejdet bestemmelser, som undtager personer, hvis opsparingsgrundlag eller overskud fra selvstændig virksomhed er mindre end 100.000 kr., for at være omfattet af pligten til at indbetale til deres pensionsordninger, mens personer med et opsparingsgrundlag eller overskud mellem 100.000 og 150.000 kr. skal indbetale en stigende andel til deres pensionsordninger. Som konsekvens heraf er den tidligere foreslåede bagatelgrænse på 2.500 kr. nedsat til 1.000 kr.

Der er modtaget høringssvar fra Departementet for Familie, Ligestilling, Sociale Anliggender og Justitsvæsen, Grønlands Erhverv, SISA, Moderniseringsstyrelsen, KANUKOKA (Qeqqata Kommunia), Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel.

Nedenfor er hovedpunkterne i høringsparternes bemærkninger gengivet med almindelig skrift, mens Naalakkersuisut kommentarer er anført med *kursiv*. Det drejer sig om høringssvar, der ikke allerede er besvaret eller behandlet i den første høringsrunde jf. pkt.8.

Grønlands Erhverv

Det fremgår klart af loven, at det er en lønmodtager, der er forpligtet til at indbetale pensionen, men i bemærkningerne er det beskrevet som en forventning til, at det er arbejdsgiver, der dækker denne omkostning.

Det bør klart fremgå af bemærkningerne, at en tvungen pensionsopsparing vil medføre lønpres på arbejdsgiverne og dermed forøgede omkostninger for erhvervslivet, der vil medføre højere priser med deraf afledt inflation.

Indarbejdet i forslagets bemærkninger, jf. bemærkningernes pkt. 4.

Til forslagets § 3 mener GE, at begrebet ”sats” virker forvirrende/misvisende, da det fremgår af bemærkningerne at de 5 % tages af pensionsindbetalingen beregnet efter § 2 og ikke en sats efter § 2.

Naalakkersuisut finder ikke anledning til at ændre på ordlyden i § 3 eller bemærkningerne, idet mindstekravet til pensionsindbetalingerne beregnes som en sats gange opsparingsgrundlaget.

§ 3, stk. 2 bør udgå, da mindre virksomheder har rigeligt problemer med at få økonomien til at hænge sammen. Som ovenfor beskrevet bør lovforslaget kun omfatte lønmodtagere, ikke selvstændige erhvervsdrivende.

Der henvises til kommentaren til GE's tidligere høringssvar, jf. pkt. 8.

Det bør overvejes, at lade nærværende forslag indgå i ekspertgruppen, der bør nedsættes i forhold til forslaget om ændring af indkomstskatteloven. Grønlands Erhverv har ikke yderligere bemærkninger; men står naturligvis til rådighed for en uddybning af vores bemærkninger til lovforslaget.

Naalakkersuisut vil efter lovforslagets vedtagelse indkalde relevante parter, herunder fra den finansielle sektor, med henblik på evaluering af de ændrede pensionsbeskatningsregler og forslaget om obligatorisk pensionsordninger, såfremt det vedtages.

Herudover har GE haft enkelte rettelselser til lovteksten, som er blevet indarbejdet. Der var tale om henvisninger mellem § 8 og § 7.

Departementet for Familie, Ligestilling, Sociale Anliggender og Justitsvæsen.

Departementet finder på et enkelt punkt, at de økonomiske konsekvenser af sådan en god reform kan belyses bedre, hvilket Departementet opfordrer til bliver indarbejdet i de almindelige bemærkninger. Det drejer sig om en beregning af hvilke konsekvenser obligatorisk opsparing har på de fremtidige udgifter til alderspension, da øget opsparing vil have stor betydning for udgifterne til alderspension.

Som nævnt ovenfor under punkt 3 er der tale om komplicerede beregninger, hvor valgene af parametre vedrørende forventede fremtidige stigninger i lønninger, prisudvikling og ind- og udvandringsmønstre m.m. har stor indflydelse på resultatet. Usikkerheden af resultatet er vurderet så stor, at det er blevet fravalgt at arbejde videre med beregningen.

Departementet for Familie anser forslaget som en meget vigtig del af den samlede alderspensionsreform og departementet støtter derfor forslaget fuldt ud. Det er af helt afgørende betydning, at ældre sikres et rimeligt forsørgelsesgrundlag i alderdommen. En øget opsparing til pension i alderdommen vil yde et væsentligt bidrag hertil. Den gennemførte alderspensionsreform betyder, at det nu er væsentligt mere fordelagtigt for borgere at spare op til alderdommen. Der er dermed skabt et incitament for borgerne til at supplere den obligatoriske pensionsopsparing med frivillige private pensionsordninger.

Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel

Det er Erhvervsdepartementets vurdering, at forslagets samfundsøkonomiske virkninger på både kort og lang sigt i de almindelige bemærkninger til forslaget ikke belyses tilstrækkeligt. En gennemførelse af en obligatorisk pensionsopsparing for indkomster helt ned til 100.000 kr. vil uvægerligt have betydelige konsekvenser for de pågældende borgers købekraft. Følgen vil umiddelbart være et fald i den almindelige økonomiske aktivitet i landet. Det kan heller ikke afvises, at en mulig følge vil være en skærpelse af en række borgers sociale situation med mulige øgede husleje- og skatterestancer til følge. Forslaget eller oplægget til Naalakkersuisut berører kun hele denne problemstilling ganske overfladisk uden at forsøge at kvantificere udfordringens omfang.

I bemærkningerne til forslaget såvel som i oplægget til Naalakkersuisut antages det, at den øgede pensionsopsparing for lavindkomstgrupperne i vidtgående omfang vil blive båret af arbejdsgiverne i form af etablering af kollektive aftaler om arbejdsgiverbetalte bidrag. Hvis dette skulle ske, er det udtryk for en forøgelse af omkostningsniveauet i landet – og dermed en svækkelse af konkurrenceevnen. Det er yderligere Erhvervsdepartementets vurdering, at antagelsen om, at arbejdsgiverne i vidtgående omfang vil kompensere de lavtlønnede for den obligatoriske pensionsopsparing ikke hviler på et konkret grundlag. Der er derfor – efter Erhvervsdepartementets

vurdering – grund til at befrygte, at dette kun vil ske i begrænset omfang, således at den ovenfor nævnte nedgang i realindkomster for lavindkomstgrupperne vil blive desto føleligere.

I punkt 3 ovenfor er der gjort rede for lovforslagets forventede virkninger for skatteprovenuet på kort og lang sigt og i det omfang det er muligt på forbruget.

Det er rigtigt, at øget opsparing, herunder øget pensionsopsparing, vil reducere borgenes forbrug på kort sigt. Til gengæld øges deres forbrugsmuligheder på længere sigt.

Den foreslåede indfasningsperiode har til hensigt at give ikke mindst arbejdsgivere og deres ansatte mulighed for at tage højde for de nye regler i deres overenskomster og lønftaler i øvrigt. I det omfang gældende overenskomster og lønftaler i øvrigt ikke lever op til lovforslagets mindstekrav, vil arbejdsgivere og deres ansatte i forbindelse med fremtidige lønforhandlinger have mulighed for at hensætte en del af de kommende lønstigninger til øget pensionsopsparing. Tilsvarende vil selvstændigt erhvervsdrivende have mulighed for at indregne de nye krav i forbindelse med udarbejdelse af deres budgetter, tilbud m.v.

Naalakkersuisut forventer som overenskomstpart, at skulle medvirke til at sikre at lovens bestemmelser bliver opfyldt. Såfremt en eller flere lønmodtagergrupper har en overenskomst, der ikke lever op til forslaget mindstekrav, vil Naalakkersuisut være særligt opmærksom på, at inddrage spørgsmålet om øgede pensionsopsparinger i overenskomstforhandlingerne.

Når det ovenfor i punkt 4 anføres, at det antages, at en ikke uvæsentlig del af udgiften vil blive båret af erhvervslivet som følge af aftaler om arbejdsmarkedspensioner er der henset til, at det forventes, at både arbejdsgivere og deres ansatte i de kommende års overenskomst- og lønforhandlinger vil have fokus på, at der afsættes en tilstrækkelig andel af de forventede kommende lønstigninger til øget pensionsopsparing.

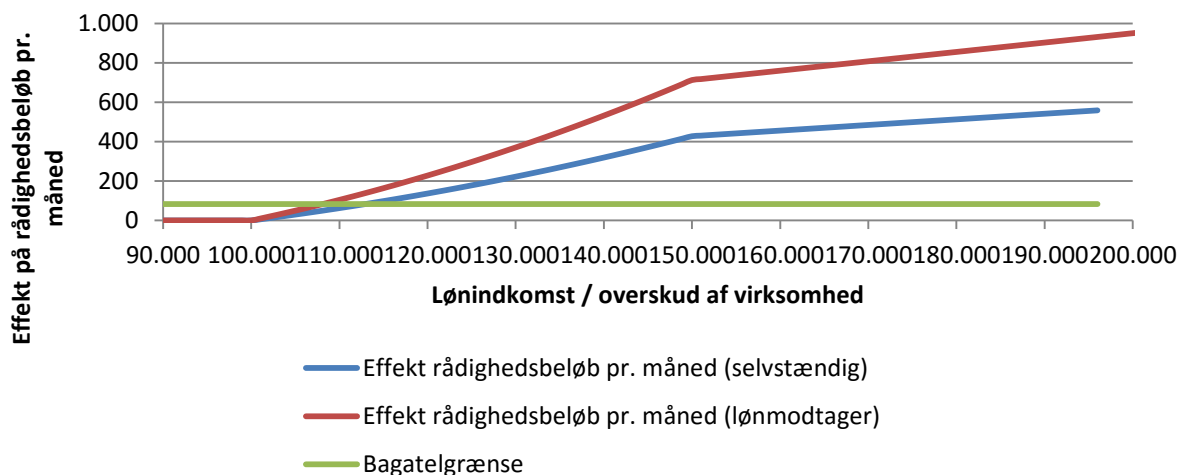
Da der ikke foreligger kvalificerede oplysninger om de kommende flere års forventede løn- og indkomststigninger, er der ikke foretaget et skøn over, i hvilket omfang de øgede krav til pensionsopsparinger kan forventes finansieret via lavere udbetalte lønstigninger. Ikke mindst henset til den nuværende gunstige udvikling i beskæftigelsen og økonomien i øvrigt antages det dog, at en ikke uvæsentlig del af udgiften til øget pensionsopsparing vil blive finansieret indenfor rammerne af de kommende års overenskomst- og lønforhandlinger.

Lægges dette til grund, vil den forventede stigning i det indenlandske forbrug i de nærmest kommende år ikke være af samme størrelse som den ville være, hvis lovforslaget ikke vedtages. Forslaget påvirker således også den økonomiske aktivitet i landet. Som nævnt har det ikke været muligt at beregne, i hvilket omfang en øget pensionsopsparing vil påvirke de økonomiske aktiviteter

i Grønland på kort sigt. Vedtages forslaget, vil den økonomiske aktivitet i landet stige på mellemlangt og langt sigt.

For borgerne vil effekten på rådighedsbeløbet stige efterhånden som mindstesatsen stiger lineært med indkomsten op til 150.000 kr. Når indkomsten har passeret 150.000 kr., vil effekten på rådighedsbeløbet stige i takt med indkomsten, da man således har nået mindstesatsen efter forslagets § 2, stk. 1.

Til at belyse effekten på rådighedsbeløbet i 2024, når ordningen er fuldt indfaset, ses grafen nedenfor.

Indenfor det overenskomstregulerede arbejdsmarked, herunder på SIK området, sker indbetalingerne til pensionsordningerne uafhængigt af, om en ansat er fuldtids- eller deltidsbeskæftiget og om ansættelserne varer i kortere eller længere tid. Lovforslaget er i sin nuværende udformning mindre vidtgående, idet der søges taget hensyn til lavindkomstgrupperne. Ved valget af indtægtsgrænser er der søgt taget hensyn til på den ene side den økonomiske belastning for den enkelte borger og på den anden side hensynet til, at borgere beskæftiget indenfor eller udenfor SIK området så vidt muligt bør stilles ens.

Det er rigtigt, at særligt i lavindkomstgruppen er der risiko for, at et fald i rådighedsbeløbet kan resultere i øgede udgifter til sociale ydelser og stigende restancer. Det var således disse forhold som gav anledning til at ændre det oprindelige forslag. Borgere, som ikke allerede foretager opsparing til deres pension, vil i takt med at de øger deres opsparing reducere deres aktuelle indkomst og/eller deres skattepligtige indkomst. For nogle vil dette kunne resultere i udbetaling af højere sociale ydelser, eksempelvis boligsikring, hvorved de pågældende vil blive kompenseret for den umiddelbare nedgang i rådighedsbeløbet i et ikke nærmere opgjort omfang.

Det er Naalakkersuisuts hensigt, at der skal ske en forbedring af samspillet mellem bl.a. skattesystemet og socialsystemet. Det vil indgå i dette arbejde, at der skal ske foretages en vurdering af lavindkomstgruppernes rådighedsbeløb med henblik på at sikre, at disse grupper har tilstrækkelige midler til rådighed til både at betale deres løbende regninger og opretholde en rimelig levefod.

Erhvervsdepartementet anfører, at ifølge forslaget vil der i indkomstintervallet fra 100.000 kr. til 150.000 kr. årligt blive indført en (lineært) stigende obligatorisk pensionsopsparing. For borgere i dette indkomstinterval vil en sådan ordning have samme effekt som en stigning i marginalbeskatningen for gruppen. Der er derfor efter departementets vurdering særdeles høj risiko for at forvrænge incitamentsstrukturen på arbejdsmarkedet. Dette vil være egnet til at fastholde borgere på passiv forsørgelse.

I det hele taget er det departementets vurdering, at forslaget har en række vidtgående social- og fordelingspolitiske implikationer, som ikke er tilstrækkeligt belyste.

Der er tale om en problemstilling, som gør sig gældende allerede i dag indenfor bl.a. SIK området. Det er bl.a. derfor, at Naalakkersuisuts har hensigt at forbedre samspillet mellem bl.a. skattesystemet og socialsystemet. Overvejelserne om at indføre et beskæftigelsesfradrag har ligeledes sigte på at mindske de nuværende udfordringer med den sammensatte marginalbeskatning og de deraf følgende forvrængede incitamentsstrukturer. Det synes rigtig at antage, at lovforslaget vil bidrage til at øge de nuværende udfordringer med incitamentsstrukturen på arbejdsmarkedet. Det er dog usikkert i hvilket omfang, dette vil være tilfældet.

Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel skal på ovenstående grundlag anbefale, at forslaget underkastes yderligere analyser. Departementet deltager gerne i et sådant arbejde for at få belyst de samfundsøkonomiske konsekvenser i tilstrækkeligt omfang.

Der har med baggrund i høringssvaret været afholdt et møde deltagelse af Erhvervsdepartementet og Finansdepartementet.

Der var på mødet enighed om, at lovforslaget kan forelægges i sin nuværende form, idet departementerne dog samtidig anbefaler, at der snarest efter lovforslagets vedtagelse nedsættes en administrativ arbejdsgruppe med bred deltagelse af relevante parter bl.a. med særligt henblik på at analysere incitamentsstrukturen på lavtlønsområdet og andre eventuelle samspilsproblemer og herunder vurdere, om der senere kan være behov for at foreslå ændringer til indfasningen af lovforslaget.

Et sådant arbejde anses væsentligt i forhold til at understøtte Naalakkersuisuts igangværende tiltag indenfor arbejdsmarkedsområdet, og dermed Naalakkersuisuts beskæftigelsesstrategi,

pensionsområdet og det sociale område. Det anses af parterne som væsentligt, at et sådant arbejde igangsættes snarest, således at der kan foreligge anbefalinger om eventuel justering af nærværende lov i god tid, og så vidt muligt inden EM2018.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser*Til § 1*

Det foreslås, at det gøres obligatorisk for alle som er fyldt 18 år og er fuldt skattepligtige til Grønland, jf. indkomstskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1 og 2, og stk. 2, at indbetale til en pensionsordning. Det gøres ikke obligatorisk for begrænset skattepligtige at indbetale til en pensionsordning.

Da indbetalingerne opgøres for et indkomstår ad gangen foreslås, at pligten til at igangsætte indbetalinger skal indtræde fra og med det indkomstår, som følger efter at en person er fyldt 18 år.

Det foreslås, at en obligatorisk pensionsordning skal oprettes i en pensionskasse, et livs- eller pensionsforsikringsselskab eller et pengeinstitut, som opfylder visse krav beskrevet nedenfor.

Oprettes pensionsordningen i en pensionskasse, skal denne være omfattet af lov om forsikringsvirksomhed.

Oprettes pensionsordningen i et livs- eller pensionsforsikringsselskab skal dette have Finanstilsynets tilladelse til at drive forsikringsvirksomhed.

Dette betyder, at der ikke kan ske indbetalinger til pensions- og livsforsikringsordninger, som er oprettet i lande, hvor lov om forsikringsvirksomhed ikke er gældende eller hvor Finanstilsynet ikke har kompetence til at meddele tilladelser til at drive forsikringsvirksomhed.

Oprettes pensionsordningen i et pengeinstitut, skal der være tale om et pengeinstitut, der har hjemsted eller fast driftssted i Grønland og har Finanstilsynets tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed i Grønland. Ved fast driftssted forstås pengeinstitutter, hvis virksomhed omfattes af bestemmelsen i § 2, stk. 1, nr. 10 i landstingslov om indkomstskat. Det følger af et forslag fremsat på EM 16 om ændring af indkomstskatteloven, at en pensionsordning i et pengeinstitut skal opfylde reglerne i et kommende kapitel 4 a om opsparing i pensionsøjemed.

Til § 2

Det foreslås, at der indføres minimumskrav til indbetalinger til en persons pensionsordninger. Ved pensionsordninger forstås i denne lov de pensionsordninger, forsikringer, herunder depotforsikringer og udbetalingsgarantier, og andre ydelser, som er omfattet af § 34, nr. 19, § 39, § 39 a og § 40 i landstingslov om indkomstskat med tilhørende forsikringer. Vedtages det, samtidig med dette lovforslag, fremsatte forslag til ændring af landstingslov om indkomstskat vedrører pensionsordninger tillige opsparinger i pensionsøjemed.

Pensionsindbetalingerne opgøres for hvert indkomstår for sig og beregnes som en andel af den pågældende persons samlede A- og B-indkomst tillagt en eventuel arbejdsgivers indbetalinger til en ansats pensionsordning. Skattefrie indtægter, eksempelvis indtægter fra arv, medregnes ikke ved beregning af opsparingsgrundlaget.

For den del af indkomsten, som ikke stammer fra skattepligtige overskud af selvstændig virksomhed, foreslås en mindstesats på 4 procent fra lovens ikrafttræden, hvis opsparingsgrundlaget udgør 150.000 kr. eller mere. Frem til 2024 hæves mindstesatsen med 1 procent om året, så den i 2024 udgør 10 procent. I 2018 udgør satsen 4 procent, i 2019 5 procent, i 2020 6 procent, i 2021 7 procent, i 2022 8 procent, i 2023 9, procent og 10 procent i 2024 og frem.

Mindstesatsen af skattepligtige overskud ved selvstændig erhvervsvirksomhed udgør 2 procent, hvis overskuddet udgør 150.000 kr. eller mere. I 2019 er satsen 3 procent i 2020, 4 procent i 2021, 5 procent i 2022 og 6 procent i 2023 og frem.

Til § 3

Det foreslås, at personer med et opsparingsgrundlag på mellem 100.000 kr. og 150.000 kr. skal indbetale en andel af den til enhver tid gældende mindstesats. Andelen udgør 0 procent af mindstesatsen for personer med et opsparingsgrundlag på 100.000 kr. stigende til 100 procent af mindstesatsen for personer med et opsparingsgrundlag på 150.000 kr.

I 2018 vil en person omfattet af stk. 1 med et opsparingsgrundlag på 120.000 kr. således før skat mindst skulle indbetale 690 kr. $((120.000 \text{ kr.} \times 4\%) \times 20\%)$ til sin pensionsordning, mens en person med et opsparingsgrundlag på 150.000 kr. før skat mindst skal indbetale 6.000 kr. til sin pensionsordning. $((150.000 \text{ kr.} \times 4\%) \times 100\%)$

Tilsvarende stiger den andel af mindstesatsen som skal indbetales til en pensionsordning lineært, hvis overskuddet af selvstændig virksomhed ligger mellem 100.001 kr. til 150.000 kr.

Til § 4

Det foreslås, at en række indkomster ikke skal medregnes ved opgørelsen af opsparingsgrundlaget. Det gælder pensioner, herunder tjenestemand-, arbejdsmarkeds-, fortids- og alderspensioner, en række sociale ydelser, herunder bl.a. boligsikring, børnetilskud, uddannelsesstøtte, og underhaltsbidrag (a-bidrag).

Til § 5

Det foreslås, at der ved beregning af opsparingsgrundlaget sker en omregning af pensionsindbetalinger, som sker med beskattede midler, til et beløb før skat, således at det bliver det omregnede beløb, som danner grundlag for beregning af, om kravene til mindstesatserne er opfyldt.

Omregningen sker efter følgende formel: Det indbetalte beløb divideret med forskellen mellem trækprocenten og 100 procent.

Til § 6

Det foreslås, at enhver, der i sin virksomhed har indbetalt til pensionsordninger på egne eller andres vegne, skal indberette oplysninger om det samlede beløb, som er indbetalt for hver enkelt modtager i det forgående indkomstår.

Oplysningerne skal opfylde de krav til indhold og form, som fastsættes af skatteforvaltningen. Skatteforvaltningen kan bl.a. stille krav om, at modtagers navn, bopæl, personnummer, skattekommune og eventuelle andre oplysninger (eksempelvis et tax identification number) der er nødvendige til identifikation af modtageren skal oplyses. Skatteforvaltningen kan også stille krav om elektronisk indberetning.

Indberetningen skal finde sted inden udgangen af januar måned. Fristen svarer til arbejdsgivernes frist for indberetning af lønoplysninger m.v.

Er der i et indkomstår indbetalt til en pensionsordning, uden at forholdet omfattes af stk. 1, skal disse indbetalinger indberettes til skatteforvaltningen senest den 1. maj året efter. Fristen svarer til fristen for indgivelse af selvangivelse.

Til § 7

Det foreslås, at skatteforvaltningen inden den 31. august skal foretage en opgørelse af, om der i det forgående indkomstår er indbetalt det minimumsbeløb på en persons pensionsordning(-er), som er fastsat i § 2. Er de samlede indbetalinger lig med eller større end mindstebeløbet, foretages der ikke yderligere.

Skatteforvaltningen anmoder personen om at indbetale differencen til personens pensionsordning(-er) inden 4 uger og dokumentere indbetalingen for skatteforvaltning, såfremt opgørelsen viser, at indbetalingerne til personens pensionsopsparing er mere end 1.000 kr. lavere end minimumsbeløbet. Overstiger differencen 1.000 kr. skal personen indbetale den fulde difference til sin pensionsordning.

Undlader personen at indbetale differencen inden fristen udløb, kan skatteforvaltningen, såfremt differencen overstiger 1.000 kr., udstede et nyt skattekort eller nye skattebilletter (B-

skatteopkrævninger) til personen, hvor differencen opkræves som et tillæg til trækprocenten. Skatteprocenten forhøjes maksimalt med de mindstesatser, som følger af § 2. Tillægget bortfalder, når differencen er indbetalt. Overstiger differencen 1.000 kr. opkræves den fulde difference.

Som udgangspunkt forventes skatteforvaltningen at forhøje trækprocenten med de mindstesatser som følger af § 2. Når skatteforvaltningen alligevel får mulighed for at forhøje trækprocenten med mindre end mindstesatserne skyldes det hensynet til, at det så vidt muligt bør undgås, at der opkræves mere end differencen. Det vil derfor i nogle tilfælde være hensigtsmæssigt at forhøje trækprocenten med mindre end mindstesatserne.

Skatteforvaltningen overfører indbetalte tillæg til personens pensionsordning. Har vedkommende flere aktive pensionsordninger kan skatteforvaltningen træffe bestemmelse om til hvilken af disse indbetalte tillæg skal overføres. Er skatteforvaltningen ikke bekendt med, at personen har en aktiv pensionsordning kan skatteforvaltningen oprette en pensionsordning for vedkommende.

Til § 8

Det foreslås, at Naalakkersuisut bemyndiges til at indgå en aftale med en pensionskasse om administration af pensionsordninger oprettet af skatteforvaltningen.

Der er tale om en bred bemyndigelse, hvor Naalakkersuisut skal søge at sikre den bedst mulige aftale. Ved indgåelse af en aftale vil Naalakkersuisut især skulle lægge vægt på, at der er tale om enkle ordninger med et lavt omkostningsniveau for pensionsopsparerne. En administrationsaftale kan udover selve pensionsordningen også i et mindre omfang indbefatte tilknyttede forsikringer, eksempelvis depotforsikringer og udbetalingsgarantier.

Til § 9

Det foreslås, at Inatsisartutloven træder i kraft den 1. januar 2018.